

KIM JONG-UN, DE NOORD-KOREAANSE LEIDER, KIJKT NAAR DE LANCERING VAN DE HWASONG-12, EEN LANGEAFSTANDSRAKET IN 2017 OP EEN GEHEIME LOCATIE. FOTO AFP AFP

Nee, het is niet een ideaal moment om te roepen: 'alle kernwapens de wereld uit', gezien de actuele geopolitieke verhoudingen. Op dit moment worden 2000 kernwapens in hoge staat van paraatheid gehouden. Toch heeft leven in een wereld met kernwapens geen toekomst, zeker niet voor onze kinderen en kleinkinderen.

Wil Verheggen

Opinie

Op 13 juni kwam het jaarboek van het gezaghebbend SIPRI, het Stockholm International Peace Research Institute, uit. Vreemd genoeg kreeg het nauwelijks aandacht in de media, terwijl er alle redenen voor zijn. Het SIPRI is een onafhankelijk internationaal instituut dat onderzoek doet naar conflicten, bewapening, wapenbeheersing en ontwapening. Het constateert klip en klaar dat het proces van vermindering van nucleaire arsenalen sinds het einde van de Koude Oorlog tot staan is gekomen en dat er volop extra wordt geïnvesteerd in ontwikkeling en productie van vernieuwde kernwapens met hun afleveringsystemen.

De actuele stand van kernbewapening is dat de huidige kernwapenstaten - de VS, Rusland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, China, Pakistan, India, Israël en Noord-Korea - ongeveer 13.000 kernwapens bezitten. Bijna 4000 van deze kernwapens zijn ingezet bij operationele strijdkrachten, waarvan er 2000 in hoge staat van paraatheid worden gehouden.

Het SIPRI constateert verontrustend dat zowel in de VS als Rusland veel extra's wordt geïnvesteerd in dure programma's om hun kernkoppen en de daarvoor noodzakelijke overbrengingssystemen te moderniseren. De VS voltooiden de plaatsing van vernieuwde kernwapens met laagvermogen, de mini-nukes, op hun nucleair aangedreven raketonderzeeërs. Ook hebben ze kruisraketten ontwikkeld die eveneens vanuit onderzeeërs kunnen worden gelanceerd. Maar de Russen zitten ook niet stil.

Nucleair aangedreven kruisraketten die ook kernwapens kunnen dragen worden al uitgetest, het aantal lange afstands raketten is toegenomen. Een supertorpedo is in ontwikkeling, de Poseidon, een 'Intercontinentale Nucleair Aangedreven Nucleair Bewapende Autonome Torpedo'. Het is een gigantische torpedo die kuststeden kan raken met verwoestende gevolgen. De onderwatersnelheid is ongeveer 70 knopen, en daarmee vrijwel ongrijpbaar voor bestaande submariene afweersystemen. De operationele diepte kan gaan tot 1000 meter, daarmee verder buiten bereik van iedere aanvaller.

Hoewel de kernwapenarsenalen van de andere kernmachtstaten kleiner zijn, zijn ook zij bezig met het ontwikkelen van nieuwe wapensystemen of hebben het voornemen dit te doen. Vlak China daarbij ook niet uit. China breidt zijn kernwapenarsenaal aanzienlijk uit, hoewel het aantal kernwapens nog ver achterblijft vergeleken met de VS en Rusland. Modernisering en uitbreiding lijken ook aan de orde te zijn in India en Pakistan, evenals in Noord-Korea.

Kretologie voor de bühne

Al deze ontwikkelingen zijn tegen de geest van twee belangrijke VN-kernwapenbeheersingsverdragen. Allereerst het Non-proliferatieverdrag uit 1970 wat het bezit van kernwapens zou beperken tot de toenmalige vijf kernwapenstaten en het Verdrag inzake het verbod op kernwapens (TPNW), wat begin van dit jaar in werking is getreden. Inmiddels hebben 86 van de 193 lidstaten dit verdrag ondertekend. De huidige kernwapenstaten kunnen we niet op de lijst van ondertekenaars vinden. Oostenrijk, geen Navo-land, is het enige West-Europese land dat op deze lijst voorkomt. Onze Navo-bondgenoten hebben onder zware druk van de VS dit verdrag niet ondertekend. Opmerkelijk is dat Nederland als enig Navo-lid wel het lef had deel te nemen aan de VN-onderhandelingen over deze verdragstekst, maar weigerde het te tekenen, terwijl Rutte-3 in het regeerakkoord op pagina 47 schrijft: '...actief inzet voor een kernwapenvrije wereld'. Deze 'actieve inzet' lijkt tot op heden niet meer dan een hoop kretologie voor de bühne.

Het TPNW-verdrag bepaalt dat binnen een jaar na het inwerkingtreden alle lidstaten die hebben ondertekend door de secretaris-generaal van de VN bijeen worden geroepen. Die top was vorige week in Wenen. De secretaris-generaal nodigde de staten die geen partij zijn bij de TPNW uit om de

vergadering als waarnemer bij te wonen. Echter, Nederland liet het eerst afweten terwijl de Navo-landen België, Noorwegen en Duitsland zich als waarnemer wel aanmeldde. Daarop dienden Kamerleden Van Dijk en Sjoerdsma op 15 juni een motie hierover in die, ook met steun van het CDA, werd aangenomen. Daarin werd de regering verzocht als waarnemer in Wenen aanwezig te zijn. Onder deze druk besloot de regering alsnog een waarnemer te sturen. Teleurstellend is dat de Nederlandse delegatie met de daar afgelegde officiële verklaring afstand nam van het TPNW. Zij stelt dat 'Nederland sterk verbonden is met de Navo, inclusief de standpunten betreffende de nucleaire afschrikking en onze nucleaire taak'. Wat 'onze nucleaire taak' inhoudt zou op zijn minst een toelichting verdienen. Over die 'actieve inzet voor een kernwapenvrije wereld' uit de eerder genoemde regeringsverklaring wordt niets gezegd.

Laten we anderzijds ook onder ogen zien dat de actuele geopolitieke verhoudingen niet het ideale klimaat scheppen voor een antinucleair geluid, maar dat mag geen reden zijn het TPNW-verdrag niet te ondersteunen. Werd voorheen tegen beter weten in aangenomen dat kernwapens de vrede garandeerden, dreigementen van Poetin om naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne kernwapens in te zetten, hebben een eind gemaakt aan die politieke filosofie, en maakt duidelijk dat het gebruik van kernwapens niet meer ondenkbaar is.

Voortgaan op de huidige weg met meer geavanceerde kernwapens en hun overbrengingsmiddelen zoals satellieten, drones, nucleair aangedreven kruisraketten en torpedo's, supersone intercontinentale raketten en autonome afweersystemen, maakt dat doorgaan op deze weg letterlijk een doodlopende weg is. Leven in een wereld met kernwapens heeft geen toekomst, zeker niet voor onze kinderen en kleinkinderen.

Wil Verheggen uit Tilburg is voormalig huisarts en bestuurslid van NVMP-Artsen voor vrede.